

A valódi szörnyetegek

Rodrigo Sorogoyen falusi krimi-thrillerjét, a *Szörnyetegeket* (*As bestas*) 17 Goya-díjra jelölték, ebből 9-et – köztük a legjobb filmnek, rendezőnek, forgatókönyvnek és férfi főszereplőnek járó – díjra is váltotta. A film a cannes-i fesztiválon debütált, ahol a kritikusok a 10 legjobb film közé sorolták. Később díjakat nyert San Sebastianban, Chicagóban és a legjobb színésznek, rendezőnek és filmnek járó elismerést is besöpörte Tokióban.

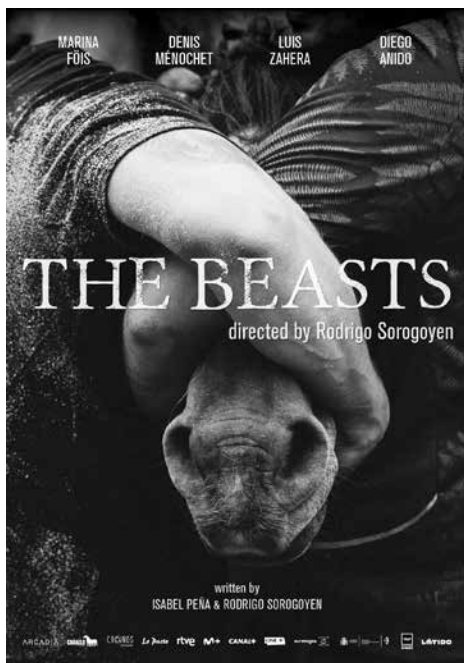
Sorogoyen előző filmes sikereit ideiglenesen televíziós műfajokra cserélte, köztük olyan minisorozattal, mint a San Sebastian Nemzetközi Filmfesztivál programjában versenyen kívül vetített hatrészes *Riot Police* (*Antidisturbios*), amelynek színterei a rendező korábbi

filmjeiből már jól ismert, korrupciótól megfertőzött főváros kegyetlen és sötét utcái.

A *Szörnyetegekkel* a várostól eltávolodva, de hasonlóan összegző szándékkal tér vissza: megvan benne *A rendszer* (*El reino*) felszín alatt meghúzódó, agresszív játszma-tengere, illetve maszkulinitás-krízise, de az *Anyá* (*Madre*) személyes, intim drámája is a magára maradt feleség és anya csendes tragédiáján keresztül, mindez a tőle elmaradhatatlan thriller jelleggel.

A filmet az teszi még szörnyűbbé, hogy valós események ihlették. Történt ugyanis, hogy 1997-ben egy holland pár, Martin Verfondern és Margo Pool a galíciai Santoallába költözött. Egy ökotudatos mezőgazdálkodási vállalkozást hoztak létre a faluban, de az ott lakó őshonos családdal hamar konfliktusba kerültek. A Rodríguez családnak ugyanis nem tetszett, hogy a frissen a településre került hollandokat ugyanolyan jogok illetik meg a hegyi földterületeket illetően, mint őket. A haszonélvezet megfelezése miatt gyorsan fellángolt a gyűlölet a galíciai családban. A holland férfit ezután több fenyegetés érte, ezért egy videókamerát kezdett hordani magával, hogy rögzítse az atrocitásokat. 2010-ben Martin nyomtalanul eltűnt, a holttestét pedig csak 2014-ben találták meg.

A *Szörnyetegek* némi változtatással pontosan ezt a sztorit dolgozza fel. A beköltöző pár ezúttal francia, és az események is rövidebb idő alatt zajlanak le. Minden más viszont félelmetesen és

megrázóan pontosan ábrázolja egy számos frusztrációból kialakuló konfliktus eszközlődését.

Antoine (Denis Ménochet) és Olga (Marina Foïs) egy középkorú házaspár. Eddigi életüket maguk mögött hagyva egy galíciai falucskába költöznek, a helyiek azonban két év elteltével sem igazán tudják befogadni őket. Kiváltképp a közvetlen szomszédait, egy idős testvérpárt idegesíti a jelenlétük. A természet közelségére vágyó, de a helyiek ellenállásába ütköző, művelt városi házaspár agresszióba átsapó története azonban a már-már alműfajjá duzzadó „nem látunk itt szívesen”-filmek olyan klasszikus előképeit idézi, mint például Peckinpah *Szalmakutyákja*, annak tipikus szereplőivel. A viszonyok pedig már a szereplők bemutatásakor egyértelműen felvázolódnak: a helyiek egy vidéki kocsmába rejtőzve dominóznak, miközben a pultról egy külföldi figyeli játékukat, végig megtartva a biztonságos távolságot.

A kimondott konfliktust a terjedő mezőgazdasági technológiákról vallott különböző nézetek váltják ki. A szél-turbinák felszerelése egyszerre jelenik meg a vidék anyagi nyomorból való kiemelkedésének lehetőségeként és a kizsákmányolás veszélyeként – a két, egymással viaskodó oldalnak egyaránt felismerjük a maga igazát. A rendező mindemellett azzal is csavar egyet a

történeten, hogy a különböző álláspontok nem a hagyományosan követhető oldalakhoz rendelhetők: a konzervatív nézeteket ezúttal a tanult Antoine vallja, aki a táj érintetlenségének megőrzését tartja a legfontosabbnak, míg a vele szemben álló, a helyi mindennapokba belefásult Xan (Luis Zahera) a változásra tenné zsetonjait.

A film legnagyobb eredménye viszont egyértelműen a feszültség mesterszintű fokozása – Sorogoyen thriller-rendezői szakértelméről nem először bizonyosodhatunk meg. Az elbeszélés mindig visszatart valamit, emiatt a nézőnek az az érzése, hogy bármi megtörténhet. Aztán mégsem. A nyílt összecsapás várat magára, ahogy az egymást bojkottáló szomszédok elleni jelentős bizonyítékok is.

A *Szörnyetegek* nemcsak azért képes zsigeri hatást kifejteni, mert szépen rétegzett módon ábrázolja az elsőre egyértelműnek tűnő problémát, hanem azért, mert abban számos további, mellékesnek tűnő témát is érint. A film így nem pusztán összedobált ötletek tárháza, hanem egy maximálisan összetett világ ábrázolása. Rodrigo Sorogoyen filmje egy olyan, hosszú távon is ható mű, amiből könnyen referenciapont válhat, miközben mégis képes széles közönséghez szólni.

Lencar Péter